

El documental de creació, a l'empара del màster de la UPF

La UPF el duu a terme a través del l'Institut d'Educació Contínua, i en les quatre edicions precedents ha generat un esplet de nous directores i tècnics i una dotzena d'obres amb el propòsit de crear estil i obrir perspectives noves al gènere documental, que han estat elogiades ençà i enllà dels Països Catalans.

El màster va ser creat el curs 1998/99 per Jordi Balló, cap de l'àrea de guionització del departament d'audiovisuals de la UPF, amb voluntat d'innovació i de projecció social. I des del primer moment tingué la complicitat de Pau Verrié, director de l'IDEC, organisme que serveix de nexa entre universitat i societat i que hi aporta la participació de les institucions i d'empreses del ram i el compromís dels professionals, als quals ofereix un ventall de propostes d'especialització, d'aprofundiment i de reciclatge.

Els llargmetratges sorgits del màster. L'any 1999, Joaquim Jordà, amb la col·laboració de Núria Villazán, afegia l'experiència personal a l'experimentació fílmica en *Mones com la Becky*, el primer llargmetratge sortit del màster. Guardonat per la crítica al Festival de Sitges i primer premi al de Cine Hispano-Francés de Burgos, va rebre també el Sant Jordi, el Ciutat de Barce-

Acabada d'estrenar-se 'La llegenda del temps', d'Isaki Lacuesta, el desè llarg que produeix, el màster de Documental de Creació de la UPF avança cap a la fi de la seva cinquena edició.

lona i el premi de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El 2000 Jean-Louis Comolli va realitzar *Buenaventura Durruti, anarquista* basant-se en la biografia del mític líder sindicalista escrita per Abel Foz, amb imatges recuperades de la seva vida i enterrament i amb una performance d'Els Joglars.

El 2001 José Luis Guerin dirigí *En construcció*, amb el batec de les transformacions urbanístiques i socials del Raval barceloní: de la degradació, la marginalitat i la multiculturalitat a la remodelació, la modernitat i l'elitisme. Premiat a Sant Sebastià, als Goya, els Sant Jordi, el Ciutat de Barcelona i en diversos cartells estatals i internacionals, *En construcció* ha esdevingut una fita de referència en la història del documentalisme contemporani.

En paraules del llavors debutant, el guionista Isaki Lacuesta, *Cravan vs. Cravan*

(2002) és un fals documental de veritat, que recorre a la memòria històrica, al testimoni de figures actuals de la cultura catalana i a la mitologia popular per recompondre, entre la realitat documental i la ficció imaginada, la figura d'Arthur Cravan, nebot d'Oscar Wilde, poeta dadaïsta, pintor i boxador que triomfà a la Barcelona dels primers anys del segle XX. Premi al millor director revelació, premi del públic a Sitges i millor *opera prima* als Sant Jordi i als festivals de Tudela i Vitòria.

El 2003 Joaquim Jordà irrompia novament i amb més contundència a les pantalles amb *De nens*: amb les imatges impactants del judici per les denúncies de pederàstia, també al Raval el 1997: amb els acusats assetjats per uns jutges abstractes i amb l'opinió predeterminedada i per alguns mitjans que se'n serviren per escalfar un estiu mancat de fets noticiables. Premiat pel Col·legi de Directores

Cines Babel
Cines Albatros

CINES ALBATROS
Fra Lluís Colomer, 4. Acc. - València

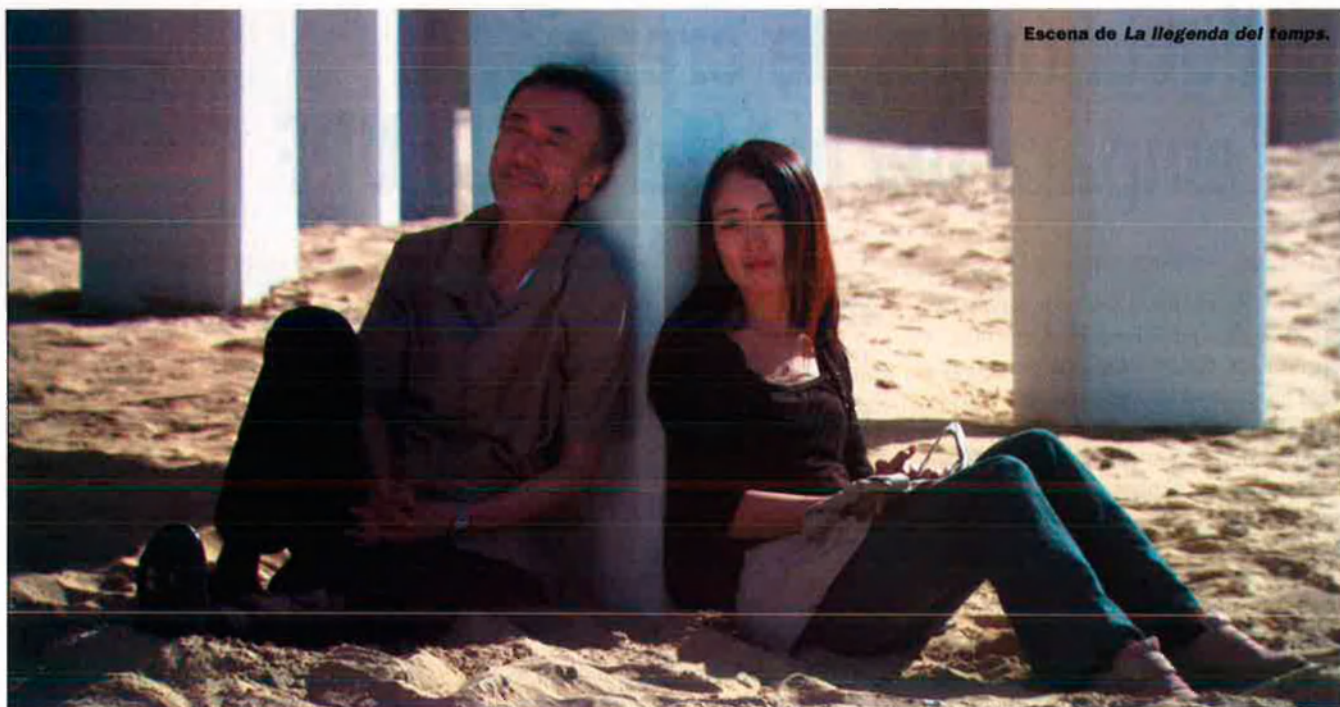
Factotum

de Bent Hamer

Si presents aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS:
4,40 € De dilluns a dijous
i 6€ cap de setmana.
(Càrrega automàtica al justificatiu de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
5,60€ de dilluns a dijous

de Cinema de Catalunya i nominat als Goya, la llarga durada en dificultat l'estrena i explotació.

El 2005 la novella Mercedes Álvarez rodà *El cielo gira*: en què les acaballes d'Aldeaseñor, un poblet sorità, i la paral·lela pèrdua de la visió del pintor navarrès Pello Azketa hi són captats càmera en mà per l'autora en un cant d'amor a la terra que la va veure néixer i a la qual ha tornat per enregistrar-ne la imminent transformació en un lloc de segona residència. El film suscità l'elogi unànime de la crítica, arrasà al Festival de Cine Independent de Buenos Aires i fou premiat als de París, Cinéma du Réel de París, Rotterdam, Alba (Itàlia), Valladolid i Gijón.

El 2004 altre cop Joaquim Jordà a *Veinte años no es nada* —en paraules de l'autor, una mirada nostàlgica a aquell moviment obrer que ja s'ha acabat—, revisa en l'actualitat els protagonistes de *Numax presenta...*, el documental que rodà el 1979, en plena transició política, sobre l'experiència d'autogestió dels treballadors i treballadores de la fàbrica d'electrodomèstics Numax, després de la llegendària vaga que oposaren al tancament irregular de l'empresa i que somogué el Baix Llobregat coincidint amb la fi del franquisme.

Encara al món obrer, ara però a les mines, el 2003 el salamanquí Ricardo

Isca va rodar a la vall de Laciana (Lleó) *Tierra negra*, amb el dia a dia dels miners, el treball i la pressió amb què el realitzen, la por al risc constant... Un documental rigorós i poètic en la línia del clàssic *Nanuk, l'esquimal* de Robert Flaherty a l'hora de mostrar la relació entre el medi natural i la vida i el treball dels homes.

I encara queden per veure *Aguaviva* (2005) d'Ariadna Pujol, seleccionat l'any passat a la secció Zabaltegi del Festival de Sant Sebastià; *La leyenda del tiempo* (2005), un nou treball d'Isaki Lacuesta, i *Diario Argentino*, de Lupe Pérez García; mentre Marc Recha té en curs de postproducció *El vol de la papallona*, i Xavier Montanyà treballa amb Basilio Martín Patino en la producció de *Memoria negra*.

La iniciativa es dirigeix als professionals dels mitjans audiovisuals i a joves llicenciats en titulacions relacionades amb aquest camp interessats a formar-se com a promotors de projectes, realitzadors o productors. L'objectiu és, doncs, formar i iniciar documentalistes i tractar d'obrir noves vies als professionals. Els aspirants passen per un procés de selecció i han de presentar un projecte documental propi, i en acabar els dos cursos que comprèn (a mitja jornada de dedicació) cada participant ha treballat en l'anàlisi de projectes, en el procés de producció

d'un llargmetratge documental i en el d'aquell projecte propi, que haurà d'haver estat avaluat positivament per productors i difusors de l'arc audiovisual europeu. A cada edició, de llargmetratges se'n produeixen tres. Els dirigeixen realitzadors que ja han acabat el màster. I els alumnes hi treballen, ja remunerats, com a ajudants en les diverses especialitats (càmera, so, muntatge...).

D'altra banda, el màster ha establert acords amb empreses productores perquè en contractin l'alumnat, cas en el qual l'IDEC en comparteix les despeses. I per a la producció i difusió dels productes, l'Institut i la UPF, que hi posa els equips, tenen subscrit un acord amb Canal +, que hi participa amb un 20% al costat de productores privades, d'altres cadenes televisives com TVC i TVE, la francesa ARTE o l'alemanya WDR, i d'organismes públics, com l'ICIC (Institut Català d'Indústries Culturals) o l'ICAA (Instituto del Cine y las Artes Audiovisuales). El màster de Documental de Creació ha tingut un paper determinant en l'auge del gènere a Catalunya i a tot l'estat els darrers anys. I els films que fins ara ha produït, gairebé tots estrenats en cinema, constitueixen les millors proves de l'èxit de la iniciativa.

Josep Maria López Llaví